

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Дархан-Уул аймгийн Дархан сумын 4 дүгээр сургуулийн 2022 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

Аудитын код: ДАА-2023/34-НА-СТА-ТШЗ

<p>Цахим хуудас: www.open.audit.mn Дархан сум 2023 он</p>	<p>Дарга, тэргүүлэх аудитор: Ш.Мөнхбаяр Утас: 70373089, 99023682 Цахим хаяг: Munkhbayarsh@audit.gov.mn Аудитын менежер: У.Батсүрэн Утас: 99036806 Цахим хаяг: Batsurenu@audit.gov.mn Аудитын гүйцэтгэсэн: ЦЭСБ-Аудит ХХК Утас: 95112689 Цахим хаяг: tsesb.audit@gmail.com</p>
--	---

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

**ДАРХАН-УУЛ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР**

Бурхантын гудамж-1 14 дүгээр баг Дархан сум
Дархан-Уул аймаг, 45059
Утас: 7037-3089, Факс: (976) 7037-3089
Цахим шуудан: darhanuul@audit.gov.mn
Цахим хуудас: www.audit.mn

Аодб.Од.дб № *134*

талай _____ -ны № _____ -т

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Дархан-Уул аймгийн Дархан сумын 4 дүгээр сургуулийн 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Дархан-Уул аймгийн Дархан сумын 4 дүгээр сургуулийн 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Дархан сумын 4 дүгээр сургуулийн 2022 оны нийт төсвийн зарцуулалт, ажил гүйлгээний 68.4 хувийг цалин хөлс, нэмэгдэл урамшуулал болон ажил олгогчоос төлөх НДШ, 13.0 хувийг байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал тус тус эзэлж байна.

Аудитын гол асуудал

Дархан сумын 4 дүгээр сургууль нь Боловсролын Ерөнхий газрын даргын 2022 оны 12 дугаар сарын 08-ны өдрийн А/343 дугаар тушаалаар сургалтын байгууллагын гүйцэтгэлийн үнэлгээний үр дүнгээр дөрөвдүгээр түвшнээс доогуур үнэлэгдэж, урамшуулал санхүүжилт аваагүй байна.

Бусад асуудлын хэсэг

Төсвийн шууд захирагч бусад мэдээлэлтэй холбоотой үүрэг хариуцлагыг хүлээнэ.

009020168

Дархан сумын 4 дүгээр сургууль нь байгууллагын 2022 оны гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөнд 4 зорилтын хүрээнд 29 арга хэмжээ төлөвлөж, хэрэгжилтийг 100.0 хувиар биелэлттэй байна.

Санхүүгийн тайланд өгсөн бидний дүгнэлт бусад мэдээллийг хамраагүй болно.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

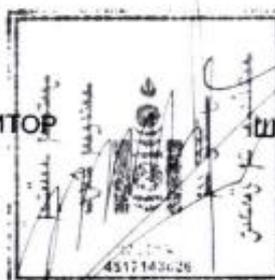
Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Ш.МӨНХБАЯР

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

/төгрөгөөр

Дансны код	Балансын зүйл	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	75,847,378.76	154,526,866.56
31	Мөнгө түүнтэй адилтгах хөрөнгө	-	64,446,178.00
311	Кассанд байгаа	-	
312	Банкинд байгаа		64,446,178.00
33	АВЛАГА	200,000.00	9,884,600.00
335	Бусад авлага	200,000.00	12,000.00
	Хувь хүнээс авах	-	
3351	Байгууллагаас авах авлага		9,872,600.00
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	75,647,378.76	80,196,088.56
351	Түүхий эд материал	2,889,981.00	2,592,883.00
35110	Тусгай зориулалттай материал	297,098.00	-
35130	Эм боох материал	2,592,883.00	2,592,883.00
354	Хангамжийн материал	72,757,397.76	77,603,205.56
35410	Бичиг хэргийн материал	3,809,493.00	4,874,919.80
35420	Аж ахуйн материал	49,311,331.76	51,876,731.76
35450	Барилгын засварын материал	3,473,600.00	3,473,600.00
35460	Хүнсний материал	541,791.00	1,756,772.00
35470	Бусад хангамжийн материал	15,621,182.00	15,621,182.00
356	Мал амьтад	-	-
36	НӨӨЦИЙН БАРАА		
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	2,574,889,901.52	2,579,373,110.39
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	2,574,889,901.52	2,579,373,110.39
392	Биет хөрөнгийн дүн	2,080,896,181.40	2,078,604,250.23
39201	Барилга байгууламж	1,992,783,430.00	1,992,783,430.00
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	(113,610,546.95)	(148,073,090.27)
39205	Машин тоног төхөөрөмж	527,433,135.03	597,576,011.03
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	(409,602,378.32)	(447,710,585.63)
39207	Тавилга, эд хогшил	102,009,880.08	102,009,880.08
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	(93,528,336.68)	(95,947,694.86)
39209	Зам, гүүрийн байгууламж	-	-
39210	Хуримтлагдсан элэгдэл	-	-
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	57,038,195.00	57,038,195.00
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	(23,539,037.60)	(26,622,956.36)
39217	Ном	41,911,840.84	47,551,061.24
393	Биет бус хөрөнгийн дүн	493,993,720.12	500,768,860.16
39301	Программ хангамж	2,120,550.00	9,120,550.00
39302	Хасагдуулга	(1,670,829.88)	(1,895,689.84)
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	493,544,000.00	493,544,000.00
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН	2,650,737,280.28	2,733,899,976.95
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР	-	-
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	-	-
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	2,650,737,280.28	2,733,899,976.95
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	2,650,737,280.28	2,733,899,976.95
511	Засгийн газрын оруулсан капитал	2,176,264,984.77	2,176,264,984.77
51101	Өмч: -төрийн	2,176,264,984.77	2,176,264,984.77
512	Хуримтлагдсан үр дүн	(832,819,491.44)	83,162,696.67
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	(832,819,491.44)	(749,656,794.77)
51220	Тайлант үеийн үр дүн	-	83,162,696.67
51300	Дахин үнэлгээний зөрүү	1,307,291,786.95	1,307,291,786.95
6	ӨР ТӨЛБӨР БА ЭЗ/ӨМЧИЙН ДҮН	2,650,737,280.28	2,733,899,976.95

"ЦЭСБ Аудит" ХХК

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

/төгрөгөөр/

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Тайлант он
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН	1,502,203,274.10	1,984,608,421.20
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	15,841,174.00	33,981,132.20
120	Нийтлэг татварын бус орлого	15,841,174.00	33,981,132.20
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	15,841,174.00	33,981,132.20
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих		5,293,600.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	649,794.00	5,520,109.00
120017	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Үндсэн хөрөнгө	15,191,380.00	22,101,996.40
120018	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Бараа материал	-	1,065,426.80
13	ТУСЛАМЖ САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	1,486,362,100.10	1,950,627,289.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	1,250,682,700.00	1,703,785,000.00
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт		1,703,785,000.00
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүдгээс санхүүжих	1,250,682,700.00	
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	36,626,100.10	-
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хувиарласан хөрөнгө	36,626,100.10	
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	199,053,300.00	246,842,289.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	199,053,300.00	246,842,289.00
2	Үйл ажиллагааны зардал	1,532,943,429.35	1,901,445,724.53
21	Урсгал зардал	1,532,943,429.35	1,901,445,724.53
210	Бараа, үйлчилгээний зардал	1,489,076,843.92	1,893,846,271.53
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшуулал	1,064,658,370.57	1,277,683,652.00
210101	Үндсэн цалин	666,972,005.57	925,905,111.00
210102	Нэмэгдэл цалин	330,795,665.00	255,144,221.00
210104	Урамшуулал	66,890,700.00	62,440,302.00
210105	Гэрээтийн цалин		34,194,018.00
2102	Нийгмийн даатгалын шимтгэл	138,340,800.00	158,575,021.00
210201	Тэтгэврийн даатгалын	95,262,708.73	122,688,236.99
210202	тэтгэмжийн даатгалын	10,597,899.68	9,318,817.25
210203	ҮОМШӨ-ий даатгалын	8,478,300.27	7,397,933.81
210204	Ажилгүйдлийн даатгалын	2,085,991.92	1,708,347.61
210205	ЭМ-ийн даатгалын	21,915,899.40	17,461,685.34
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	187,628,075.00	196,575,327.00
210301	Гэрэл цахилгааны зардал	11,814,075.00	13,111,327.00
210302	Түлш, халаалтын зардал	165,266,700.00	164,000,000.00
210303	Цэвэр бохир усны зардал	10,547,300.00	19,464,000.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	5,373,849.10	10,537,650.00
210401	Бичиг хэргийн зардал	1,314,350.00	798,650.00
210404	Тээвэр шатахуун	351,500.00	
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн зардал	926,545.00	
210404	Ном, хэвлэл	392,350.00	

210405	Хог хаягдал устгах, цэвэрлэх	1,212,500.00	308,750.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	744,967.10	515,000.00
210407	Аж ахуйн материал худалдан авах зардал	431,637.00	8,915,250.00
2105	Нормативт зардал	1,955,850.00	122,137,307.00
210502	Хоол, хүнс	14,500.00	121,684,157.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлэгийн хэрэгсэл	883,350.00	453,150.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	1,058,000.00	
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	5,007,925.00	6,888,980.00
210601	Багаж техник, хэрэгсэл	155,000.00	
210604	Урсгал засварын зардал	4,852,925.00	6,888,980.00
2107	Томилолтын зардал	-	-
210702	Дотоодын томилолт	-	
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажлын хөлс	6,628,000.00	3,837,647.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил үйлчилгээний төлбөр	6,208,000.00	
210802	Аудит баталгаажуулалтын зардал	420,000.00	
210806	Мэдээлэл технологийн үйлчилгээ	-	3,837,647.00
2109	Бараа, үйлчилгээний бусад зардал	79,483,974.25	117,610,687.53
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	-	22,551,400.00
210902	Хичээл сургалт, үйлдвэрлэлийн дадлагын зардал	3,319,000.00	16,760,400.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	76,164,974.25	78,298,887.53
213	Урсгал шилжүүлэг	43,866,585.43	7,599,453.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	29,212,274.00	5,420,130.00
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж урамшуулал	27,712,274.00	5,420,130.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж шагнал урамшуулал	1,500,000.00	
2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	6,380,900.00	-
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	6,380,900.00	-
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	-	2,179,323.00
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг		2,179,323.00
2135	Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	8,273,411.43	-
213503	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	8,273,411.43	-
3	Үйл ажиллагааны үр дүн	(30,740,155.25)	83,162,696.67
145	Үйл ажиллагааны бус орлогын дүн		
225	Үйл ажиллагааны бус зардлын дүн		
225	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН	-	-
225001	Үндсэн хөрөнгө худалдсаны гарз		
4	Үйл ажиллагааны бус үр дүн	-	-
5	Үйл ажиллагааны нийт үр дүн	(30,740,155.25)	83,162,696.67

"ЦЭСБ Аудит" ХХК

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

/төгрөгөөр/

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Тайлант он
	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ		
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН	1,487,011,894.10	1,961,440,998.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	649,794.00	10,813,709.00
120	Нийтлэг татварын бус орлого	649,794.00	10,813,709.00
120004	Төсөвт байгууллагын өөрийн орлого	649,794.00	10,813,709.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	649,794.00	10,813,709.00
13	ТУСЛАМЖ САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	1,486,362,100.10	1,950,627,289.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	1,250,682,700.00	1,703,785,000.00
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт		1,703,785,000.00
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	1,250,682,700.00	
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	36,626,100.10	-
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хувиарласан хөрөнгө	36,626,100.10	
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	199,053,300.00	246,842,289.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	199,053,300.00	246,842,289.00
2	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	1,457,980,994.10	1,836,314,720.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	1,457,980,994.10	1,836,314,720.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,419,575,592.67	1,720,673,187.00
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшуулал	1,064,623,420.57	1,277,417,552.00
210101	Үндсэн цалин	666,937,055.57	891,889,199.00
210102	Нэмэгдэл	330,795,665.00	288,894,033.00
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт		
210104	Урамшуулал	66,890,700.00	62,440,302.00
210105	Гэрээт ажлын хөлс		34,194,018.00
2102	Ажил олгогчийн нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	137,620,800.00	158,587,021.00
210201	Тэтгэврийн даатгалын	95,262,708.73	122,700,236.99
210202	Тэтгэмжийн даатгалын	10,597,899.68	9,318,817.25
210203	ҮОМШӨ-ий даатгалын	8,478,300.27	7,397,933.81
210204	Ажилгүйдлийн даатгалын	2,085,991.92	1,708,347.61
210205	Эрүүл мэндийн даатгалын	21,195,899.40	17,461,685.34
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	185,721,275.00	196,575,327.00
210301	Гэрэл цахилгааны зардал	9,954,575.00	13,111,327.00
210302	Түлш, халаалтын зардал	165,266,700.00	164,000,000.00
210303	Цэвэр бохир усны зардал	10,500,000.00	19,464,000.00
2104	Хангамж, бараа материал	6,388,072.10	-
210401	Бичиг хэргийн зардал	775,850.00	
210404	Тээвэр шатахуун	351,500.00	
210403	Шуудан холбооны зардал, мэдээлэл тех-гийн үйлчилгээ	926,545.00	
210404	Ном	590,350.00	
210405	Хог хаягдал устгах, цэвэрлэх	1,872,500.00	
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	1,871,327.10	
210408	Бараа материал акталсны зардал		
2105	Нормативт зардал	1,401,500.00	14,586,960.00
210501	Эм	763,500.00	
210502	Хоол, хүнс	-	14,586,960.00
210503	Нормын хувцас	638,000.00	
2106	Эд хогшил урсгал засвар	12,590,525.00	9,845,350.00
210601	Багаж техник хэрэгсэл	155,000.00	

210602	Тавилга		
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэгсэл		
210604	Урсгал засвар	12,435,525.00	9,845,350.00
2107	Томилолт, зочны зардал	-	-
210702	Дотоодын томилолт		
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажлын, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	7,588,900.00	4,017,647.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	6,700,000.00	
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	420,000.00	
210806	Мэдээлэл технологийн үйлчилгээ	468,900.00	4,017,647.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	3,641,100.00	59,643,330.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал		41,321,030.00
210902	Хичээл, үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	3,641,100.00	18,322,300.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	38,405,401.43	115,641,533.00
2131	Засгийн газрын урсгал шилжүүлэг	-	-
213101	Засгийн газрын дотоод шилжүүлэг		
213102	Засгийн газрын гадаад шилжүүлэг		
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	30,131,990.00	113,462,210.00
213202	Нийгмийн даатгалын тэтгэвэр тэтгэмж		
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж урамшуулал	28,631,990.00	113,462,210.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж		
213208	Хөдөө орон нутагт тогтвортой ажилласан а/хаагчдад дэмжлэг		
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж урамшуулал	1,500,000.00	
2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	-	-
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг		
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	896,500.00	2,179,323.00
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	896,500.00	2,179,323.00
2135	Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэлт	7,376,911.43	-
213503	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	7,376,911.43	-
3	Үйл ажиллагааны цэвэр мөнгөн гүйлгээ	29,030,900.00	125,126,278.00
	Хөрөнгө оруулалтын үйл ажиллагааны мөнгөн гүйлгээ		
4	Хөрөнгө оруулалтын мөнгөн орлогын дүн		
5	Хөрөнгө оруулалтын мөнгөн зарлагын дүн	29,030,900.00	60,680,100.00
22	Хөрөнгийн зардал	29,030,900.00	60,680,100.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	29,030,900.00	60,680,100.00
223001	Бусад хөрөнгө	29,030,900.00	60,680,100.00
6	Хөрөнгө оруулалтын үйл ажиллагааны цэвэр мөнгөн гүйлгээ	(29,030,900.00)	(60,680,100.00)
7	Санхүүгийн үйл ажиллагааны мөнгөн гүйлгээ		
145004	Дотоод эх үүсвэрээс олгосон зээлээс эргэж төлөгдөх		
8	Нийт цэвэр мөнгөн гүйлгээ	(0.00)	64,446,178.00
9	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		
10	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл		64,446,178.00

"ЦЭСБ Аудит" ХХК

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

/төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан үр дүн	Засгийн газрын хувь оролцооны үр дүн
А	1	2	3	4
2020 оны 12 дугаар сарын 31-нээрх үлдэгдэл	2,176,264,984.77	1,307,291,786.95	(832,819,491.44)	2,650,737,280.28
НББ-ийн бодлогын өөрчлөлт				-
Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл				-
ҮХ-ийн өсөлт, бууралт				-
ҮХ-ийн дахин үнэлгээний өсөлт, бууралт				-
Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз				-
Тайлант үеийн үр дүн				-
2021 оны 12 дугаар сарын 31-нээрх үлдэгдэл	2,176,264,984.77	1,307,291,786.95	(832,819,491.44)	2,650,737,280.28
НББ-ийн бодлогын өөрчлөлт				-
ҮХ-ийн өсөлт, бууралт				-
ҮХ-ийн дахин үнэлгээний бууралт				-
Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз				-
Тайлант үеийн үр дүн			83,162,696.67	83,162,696.67
2022 оны 12 дугаар сарын 31-нээрх үлдэгдэл	2,176,264,984.77	1,307,291,786.95	(749,656,794.77)	2,733,899,976.95

-
"ЦЭСБ Аудит" ХХК

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

/төгрөгөөр

Д/Д	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Хувь
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл				
2	Нийт зарлага ба цэвэр зээлийн дүн	1,957,627,289.00	1,894,815,497.00	62,811,792.00	96.8
21	Урсгал зардлын дүн	1,957,627,289.00	1,834,135,397.00	121,312,569.00	93.7
210	Бараа үйлчилгээний зардал	1,817,116,989.00	1,720,673,187.00	94,264,479.00	94.7
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	1,304,148,609.00	1,277,417,552.00	26,731,057.00	98.0
210101	Үндсэн цалин	943,077,800.00	891,889,199.00	51,188,601.00	94.6
210102	Нэмэгдэл	301,723,891.00	288,894,033.00	12,829,858.00	95.7
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт			-	
210104	Урамшуулал	25,152,900.00	62,440,302.00	(37,287,402.00)	248.2
210105	Гэрээт ажлын хөлс	34,194,018.00	34,194,018.00	-	100.0
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	161,859,580.00	158,587,021.00	3,272,559.00	98.0
210201	Тэтгэврийн даатгал	110,117,623.00	122,700,236.99	(12,582,613.99)	111.4
210202	Тэтгэмжийн даатгал	12,955,067.00	9,318,817.25	3,636,249.75	71.9
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	10,364,013.60	7,397,933.81	2,966,079.79	71.4
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	2,583,943.50	1,708,347.61	875,595.89	66.1
210205	ЭМД-ын хураамж	25,838,932.90	17,461,685.34	8,377,247.56	67.6
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	198,600,000.00	196,575,327.00	2,024,673.00	99.0
210301	Гэрэл цахилгааны зардал	15,000,000.00	13,111,327.00	1,888,673.00	87.4
210302	Түлш, халаалтын зардал	164,000,000.00	164,000,000.00	-	100.0
210303	Цэвэр бохир усны зардал	19,600,000.00	19,464,000.00	136,000.00	99.3
2105	Нормативт зардал	-	14,586,960.00	(14,586,960.00)	
210501	Эм			-	
210502	Хоол хүнс	-	14,586,960.00	(14,586,960.00)	
210503	Нормын хувцас зөөлөн эдлэл			-	
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	10,000,000.00	9,845,350.00	154,650.00	98.5
210604	Урсгал засвар	10,000,000.00	9,845,350.00	154,650.00	98.5
2107	Томилолт, зочны зардал	-	-	-	
210702	Дотоод томилолт			-	
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил үйлчилгээний төлбөр	13,724,600.00	4,017,647.00	9,706,953.00	29.3
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил үйлчилгээний төлбөр			-	
210806	Мэдээлэл технологийн үйлчилгээ	13,724,600.00	4,017,647.00	9,706,953.00	29.3
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	128,784,200.00	59,643,330.00	69,140,870.00	46.3
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	108,197,400.00	41,321,030.00	66,876,370.00	38.2
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	20,586,800.00	18,322,300.00	2,264,500.00	89.0
212	Татаас	140,510,300.00	113,462,210.00	27,048,090.00	80.8
	УРСГАЛ ЗАРДЛЫН ДҮН	-	-	-	
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	140,510,300.00	113,462,210.00	27,048,090.00	80.8
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	140,510,300.00	113,462,210.00	27,048,090.00	80.8
213202	Нийгмийн даатгалын тэтгэвэр, тэтгэмж				
213205	Төсвөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	140,510,300.00	113,462,210.00	27,048,090.00	80.8
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох	-	-	-	

213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг		-	-	
2135	Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг		-	-	
213503	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг			-	
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ		60,680,100.00	(60,680,100.00)	
	Бусад хөрөнгө		60,680,100.00	(60,680,100.00)	
1	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	1,957,627,289.00	1,959,261,675.00	(1,634,386.00)	100.1
131	УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	1,703,785,000.00	1,703,785,000.00	-	100.0
131001	Улсын төсвөөс санхүүжих	1,703,785,000.00	1,703,785,000.00	-	100.0
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих			-	
132	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	246,842,289.00	244,662,966.00	2,179,323.00	99.12
132001	Орон нутгийн төсвөөс	246,842,289.00	244,662,966.00	2,179,323.00	99.12
	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос	7,000,000.00	10,813,709.00	(3,813,709.00)	154.5
	Мөнгөн хөрөнгийн эхний үлдэгдэл			-	
	Мөнгөн хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл		64,446,178.00	(64,446,178.00)	
001	ТӨСВИЙН БУСАД МЭДЭЭЛЛИЙН АНГИЛАЛ			-	
002	БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО	1.00	1.00	-	100.0
003	Төсвийн байгууллага	1.00	1.00	-	100.0
	АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО	29.00	29.00	-	100.0
	Удирдах ажилтан	1.00	1.00	-	100.0
	Гүйцэтгэх ажилтан	20.00	20.00	-	100.0
	Үйлчлэх ажилтан	8.00	8.00	-	100.0
010	СУРАЛЦАГЧДЫН ТОО /ЖИЛИЙН ДУНДЖААР/	179.00	179.00	-	100.0
015	Төрийн өмчит СӨБ байгууллага	179.00	179.00	-	100.0
024	ОРОН ТООНЫ МЭДЭЭЛЭЛ			-	
028	СӨБ болон бага, дунд боловсролын албан хаагч /ТҮБД/	20.00	20.00	-	100.0
033	Төрийн үйлчилгээний бусад албан хаагч	9.00	9.00	-	100.0

"ЦЭСБ Аудум" ХХК

3. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитын явцад “Саммит компьютер технологи” ХХК-аас Ухаалаг самбарыг цахим дэлгүүрээс захиалан тус самбарын төлбөр болох 9,872.6 мянган төгрөгийг шилжүүлсэн боловч тухайн ондоо тус хөрөнгийг захиалгын дагуу хүлээн аваагүй тул хөрөнгийн орлогыг залруулж авлагаар тусгуулав.

Аудитаар нийт 7,217.3 мянган төгрөгийн зөрчил илэрснээс 870.5 мянган төгрөгийн төлбөрийн акт тогтоон, 2,304.0 мянган төгрөгийн албан шаардлага хүргүүлэн, 4,042.8 мянган төгрөгийн зөрчилд 1 зөвлөмж өглөө.

Акт

1. Сургалтын менежер Ж.Жаргалмаад эмчийн ажлыг хавсран ажилласны нэмэгдэлд 258.9 мянга, сургуулийн захирал Д.Дэлгэрбаярт 2, 3, 4 дүгээр сард мэргэжлийн зэргийн нэмэгдэлд 611.6 мянга нийт 870.5 мянган төгрөгийн олговрыг илүү тооцож олгосон нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.1 дэх “*Анхан шатны баримт нь нягтлан бодох бүртгэл хөтлөх, санхүүгийн тайлан, мэдээллийг үнэн зөв гаргах үндэслэл болно*”, 20 дугаар зүйлийн 20.2.5 дахь “*дансны өглөг, авлага ба төлбөрийн тооцоог хянах, ажил, гүйлгээг гарахаас нь өмнө хянан, баталгаажуулах*” гэсэн заалтуудыг зөрчсөн бөгөөд “*Үнэн зөв байдал*” батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Илүү олгосон цалинг нөхөн төлүүлэх төлбөрийн акт тогтоох.

Албан шаардлага

1. Анхан шатны баримтын бүрдэлгүйгээр бараа үйлчилгээний бусад зардлын батлагдсан төсвөөс 2,304.0 мянган төгрөгийн зардал гаргасан нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.1 дэх “*Анхан шатны баримт нь нягтлан бодох бүртгэл хөтлөх, санхүүгийн тайлан, мэдээллийг үнэн, зөв гаргах үндэслэл болно*”, 13.7 дэх “*Анхан шатны баримтын бүрдэлгүй ажил, гүйлгээг бүртгэх, санхүүгийн тайланд тусгахыг хориглоно*” гэсэн заалтыг зөрчсөн байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Анхан шатны баримтыг бүрдүүлсний үндсэн дээр ажил, гүйлгээг гүйцэтгэж бүртгэл тайланд тусгаж байх албан шаардлага хүргүүлэх.

Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дарааллаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

1. Бараа, ажил, үйлчилгээний төлбөр тооцооны баримтууд

1.1 Илрүүлэлт: Тайлант онд 4,042.8 мянган төгрөгийн худалдан авалтыг холбогдох үзүүлэлтүүдийг тусгасан төлбөрийн баримтаар баталгаажуулаагүй, цахим системд шивэгдээгүй байна.

1.2 Өгсөн зөвлөмж: Татварын ерөнхий хуулийн 28 дугаар зүйл 28.5-д “*Татвар төлөгч борлуулалт хийх тухай бүрд хэрэглэгчийн системээс дахин давтагдашгүй дугаар бүхий төлбөрийн баримтыг хэвлэж өгөх, эсхүл цахимаар илгээх үүрэгтэй*” гэсэн заалт болон Сангийн сайдын 2017 оны 347 дугаар тушаал

1 дүгээр хавсралтын 6.5 дахь “Төлбөрийн баримт нь бараа, ажил, үйлчилгээний төлбөр, тооцоо хийгдсэнийг нотлох анхан шатны цаасан болон цахим баримт юм. Төлбөрийн баримтад борлуулагч, худалдан авагчийг таних тэмдэг, татвар төлөгчийн дугаар, төлбөр тооцоо хийгдсэн он, сар, өдөр, бараа, ажил, үйлчилгээний нэр, код, тоо хэмжээ, үнэ, татварын дүнг тусгана. Төлбөрийн баримтыг цахим гарын үсэг эсхүл тусгай нууцлалын QR кодоор баталгаажуулах бөгөөд Монгол Улсын Стандарт MNS 6529:2015 “Татварын нэгдсэн системд ашиглах төлбөрийн баримтын ерөнхий шаардлага”-д заасан загварын дагуу бүртгэлийн машинаар хоёр хувь үйлдэнэ” гэж заасны дагуу төлбөрийн цахим баримтыг үндэслэж ажил гүйлгээг гүйцэтгэж байх.

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг Дархан-Уул аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2023 оны 05 дугаар сарын 30-ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

4. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Алдааны товч утга	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс				Зөвлөмж	
							Залруулсан		Залруулаагүй			
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Санхүүгийн үр дүнгийн тайланд 64 нэр төрлийн үндсэн хөрөнгийн элэгдлийг тооцож тусгаагүй.	1	9,872.6	-	-	1	9,872.6	1	9,872.6	-	-	-	-
Дүн	1	9,872.6	-	-	1	9,872.6	1	9,872.6	-	-	-	-

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс									
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Хавсран ажилласны болон ур чадварын нэмэгдэл илүү олгосон	1	870.5	1	870.5	-	-	-	-	-	-	-	-
Анхан шатны баримтын бүрдэл дутуу	1	2,304.0	-	-	1	2,304.0	-	-	-	-	-	-
Төлбөрийн цахим баримтаар баталгаажуулаагүй	1	4,042.8	-	-	-	-	1	4,042.8	-	-	-	-
Дүн	3	7,217.3	1	870.5	1	2,304.0	1	4,042.8	-	-	-	-

